

čedalje globokejša prihajala. — Solnce je bilo že zašlo za Božjo gnado, ko se mi je Terbiž posvetil. Tiha noč se je že bližala, le od Kokovske dolinice mi je gromel strel nasproti, kakor da bi me bila neka čarljiva moč prestavila v žalostno leto 1809. nazaj. Delavci so namreč zažigavali zavertine pri novi cesti, kar se pri taci delih in stavbah navadno ob tem času godi.

Bilo je že odzvonilo angeljsko češčenje, ko sem dospel v Terbiž. Lep in topel večer, razsvitljen od svetlo-blede lune me je pač zlo mikal, podati se še nocoj naprej proti meji moje domovine, — al dolga pot in huda vročina ponednevi ste me bile nekako pohrupale; trudni udje so tirjali toraj tudi svojo pravico. V neki gostivnici so me prav ljudomilo sprejeli, in tukaj sem prenočil. Pervi žarki prihodnjega jutra so me pač prehitro klicali na noge, pa mudilo se mi je, toraj mi poležavati ni pripustil čas.

Milo hladivni juterni zrak mi je pihljal od visocih gorá nasproti, ko sem Terbiž zapustil, in ni bilo še minilo dvakrat 24 ur, ko sem, potem ko sem v tem času meje treh kronovin prestopil in mnogo vidil, dospel sopet do Belega potoka. Tukaj sem se še enkrat ozerl proti goratanski zemlji nazaj — v duhu sem obiskal še enkrat Terbiž, Naborjet, Pontabel in Pontebo, Višarje, Rabelj in Predil, pa tudi se serčno vnet spominjal svojih v ti deželi bivajočih ljubih, živih in mrtvih. Po dolgem premišljevanji sem „z Bogom, predragi Goratan!“ se od vseh in vsega v duhu poslovil, se zasukal, prestopil mostek ter stal zopet v ljubljeni domovini.

Josip Levičnik.

Ogled po svetu.

Hiša rusovskega kmeta.

Vsaka rusovska kmečka družina ima določen kos zemlje (polje, senožeti in gojzd), zraven pa tudi hišo in vert. Hiše so leséne kakor pri nas na kmetih; od zunaj pa in posebno na tisto stran, ki je proti cesti obrnjena, so tako lično napravljene, da jih je veselje viditi; oknice so večidel pomalane, okrajki so izrezlani in tam pa tam celó na strehah je viditi kaka lepota. Okna pa so tako majhne, da Rus komaj svojo bradato glavo skozi pomoli. Od znotraj pa hiša ni tako lična kakor odzunaj; večidel je v vsaki hiši le ena izba in zraven majhna kamra, zraven hiše pa hlev. V izbi imajo le toliko pahišja, kolikor ga jim je prav potreba. Miza je tako bela, gladka in čedna, da se sveti po celi izbi. Pervo, kamor se oči ptujca obernejo, ki pride v rusovsko hišo, je zibelka, ktera je podolgasta cajna, s predpertom odeta in na štangi viseča izpod stropa; ker se zatega voljo zmiraj enmalo ziblje, ji gré po pravici ime zibelke. V kotu izbe stoji sila velika peč, v kateri kuhajo in kruh pekó, za pečjo pa so spavnice. Zraven peči visi leséno koritice, v katerem si roke umivajo. Na leséni klopi, ki je napravljena okoli peči, sedi celi dan, kakor da bi bil pribit, stari oče. Ondi si spleta iz ličja opanke, na ktere rusovski kmet veliko derži, zakaj vsaki teden ali saj vsacih 14 dni mora nove imeti. V drugem kotu pa je pribita kaka pomalana sveta podoba, pred katero domači poklekajo in molijo. V lesénih posodah, ki so napravljene iz brezovega lubja in ktero visijo po zidu ali stojé po klopéh, si shranjujejo svoje jedila. Jedila rusovske so preproste. Hleb kruha leži na mizi, pa je večkrat vès plesnjev. Šči, kaša, leotvinja in kvas, snetki (male na zraku posušene ribice), pirogi (neka gibanica ali opresnik z mesom ali jajci ali pa s peso nadéta in v sirovem maslu ali lanénem ali konopnenem olji pečena), tva-rok (neko sirato mleko) so národne jedila rusovske. V nobeni hiši, tudi v hiši naj prostejšega rusovskega kmeta, ne manjka mizica za čaj (tê), na mizici je mesingast kotliček, iz ktere hlapí čaj, ki je Rusom kaj priljubljena pijača in ki ga znajo tako dobro napravljati, da malokje tako; zato pa tudi sladkora in mleka toliko porabijo tudi v mali vasi rusovski, da v marsikterem nemškem mestu ne toliko. Če obiše ptujec Rusa, ga gostoljubno prejme, in berž mu napravi prijetni čaj, se ž njim vsede k čajni mizici in po-

piva ž njim preljubno pijačo. Če kmet nima dela, mu ni nič bolj pri sercu kakor da se vsede k ti mizi in si napravi čaja, in tako ga vidiš v plavi ali rudeči srajci, včasih z lično kapico na glavi, tako zadovoljnega pri ti mizi kakor cara na prestolu svojem. Še vodka (žganje), ki jo Rusi kaj radi serkajo, jim ni tako ljuba kot čaj. Ko popivajo čaj, popevajo mile svoje narodne pesmi in ure jim tekó, kakor da bi živeli v raji pozabivši zemske nadloge.

Kratkočasnica.

Požeruh, da mu ga ni še bilo para na svetu *).

Čudne stvari se godé po svetu, pa tudi čudnih ljudi se ne manjka. Tem se smé prištevati Jože Koloniker, iz Pasove na Parskem domá, ki je umerl leta 1771 v Ilepolti. Bil je snedež tak, da bi se ne verjelo, kaj in koliko je snedel na dan, ako bi ne bilo vse tako natanko popisano. Že v tretjem letu svoje starosti je kamenje jedel. Tudi njegovi starši in njegova babica (stara mati) so nek bili kamnojedci. Njegova žena sama je pripovedovala, da nikoli ni bil sit, ako ni kamnov med druge jedí mešal, katerih je nekoliko zmiraj pri sebi nosil. Ko je imel enkrat na Holandsko iti in je slišal, da je tam malo kamenja, ga je vzel več centov seboj. Bil je v eno mer lačen, in tudi ponoči ni mogel biti brez jedí. Če je poldrugo uro brez jedí sterpel, bilo je že dolgo. 17 slanih rib (arenkov) in ravno toliko bokalov piva (óla) brez všteti hlebov kruha je pobrisal ko bi bil trenil. Enkrat je pohvatal celo tele v 8 urah. V Brunšviku (Braunschweig) na gradu je pojedel 25 funtov pečenke in popil 12 botilj vina, ko je že popred v neki kerčni pet porcijonov pospravil. Razun navadnih jedí je žerl tudi druge stvari, kakor rudnine, klobučino in mnogo drugo robo, le polenovk (Stockfische) ni mogel jesti; tako so se mu priskutile, da jih kar viditi ni mogel. — Tudi njegova dva mala otroka sta že kazala, da bota snedeža kakor oče. Sinček, kateri je le pet mescov doživel, je potreboval vsaki dan dva bokala juhe (župe), hčerka pa, ktera je v devetem tednu umerla, je popila vsaki božji dan bokal mleka. Koloniker je bil v svoji mladosti vojak; zavolj njegove požrešnosti so ga povsod, kamor je bil ukvartiran, šteli za 8 mož. Posebno čudo pa pri vsem tem je to bilo, da požrešnost njegova mu je enkrat življenje rešila. V nekem boji je bil namreč ustreljen v trebuh; ker je pa ta po sreči poln kamenja bil, je kugla odletela in rana ni bila nevarna. Tudi v cerkvi je nek mogel svojo volčjo lakoto s tem tolažiti, da je kamenje požiral. Po njegovi smerti so dobili, ko so ga raztelesili v trebuhu zraven mnoge druge robe tudi en funt in en kvintelje kamenja.

S—c.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Milana 3. julija. * Sedaj se že vé letošnji svilni pridelk na Laškem; naznanjamo ga v našem listu, da bojo naši svilorejci vedili kako in kaj. V Lombardii so pridelali kokonov (svilnih mešičkov) komaj polovico srednjega pridelka; v Furlanii in v papeževih deželah so precej zadovoljni; v Sardinii so jih pridelali precej manj kakor druge leta. Na Francozkem pa ne bo letos skor nič svile. Zato je dosti kupca, pa tudi cena vsaki dan dražja. — Tudi iz Vidma smo zvedili ravno ta dan, da so dokaj kokonov prinesli na sejm, pri vsem tem pa so dragi bili; s pšenico so zadovoljni; grojzde pa je jelo poslednje dni zlo plesniti.

Od celjske okolice 7. julija. — Pretekli četrtek je nek priletel kmet zavdal svojega zéta. Matevž Č. po imenu, je kolar v železnari v Storjah pri Celji, tih in priden mlad mož. Opoldne tistega dneva mu je prinesla namreč žena njegova od doma iz Bukovja (pol ure od Storij) kosilice, kuhanega fižola in kislega zelja. Ko je Matevž Č. te jedí nekoliko bil povžil, občuti nagloma strašne bolečine v čevah, začne bljevati itd. Hitro dospela zdravniška pomoč

*) Iz časopisa „Bild und Leben“ 5. knige 2. zvezek.

ga je pa vendar grozne smerti otela. Kaj je bilo v jedilu? Toliko strupa — rumenega arsenika — da bi bilo zadostilo petero ljudi ob življenje pripraviti. Uročnik tega hudo delstva je bil lastni tast Matevža Č.; zakaj da je pa to storil, se še ne vé prav. Zagrabili so pa hudobnika prece, ter ga c. kr. okrožni sodni v Celji izročili. J. Š.

Iz Mirne na Dolenskem 2. julija. J. R.—č. Od več strani naprošen, naj bi naznanil, kako letina pri nas kaže, povém „Novicam“ sledeče: Ne le pri nas, hvala Bogu! temu tudi v vseh bližnjih farah žito dober pridelk obeta. Terta je bila enmalo pozebla, pa je spet odgnala, tako, da zdaj prav lepo stoji, ravno tako tudi turšica; fižol je enmalo suša zamudila, zgodno vsajen je veliko lepši od kasnejega; lansko leto je pa ta lepši bil. Sadja bo malo pri nas zunaj orehov; v družih krajih, kakor v Buči in Velikočerniških gorah so hruške in češplje polne. Ječmen smo že poželi 22. junija, pšenico in rež bomo prihodnji teden. — Včeraj popoldne je toča hudo razsajala v št. Ruperški in v Velikočerniških gorah; škoda se lakko ceni na več tisuč gold.; tako strašno je v nekterih krajih tersje pobila, da več let ne bo rodilo, tudi kos nogradov je vzela; celó turšico je tam pa tam blizo gore zlo otepla. Kjer so priderli hudourniki s hriba, so vzeli tudi pokošeno senó. Reveži, kaj bojo počeli, katerim je huda ura vzela vès pridelk! Ravno v ti hudi uri je trešilo tudi na polji, ko sta neki mož in žena mervo nakladala na voz; ženo je ubilo do smerti, moža pa so vendar spet obudili k življenji.

Novičar iz raznih krajev.

Da bi se slabi dohodki nekterih učnikov v ljudskih šolah po kmetih poboljšali, se zamore po dovoljenji ministrskem učnina (šolski dnar) povikšati in to plačilo tako ustanoviti, da perve tri šolske leta se za otroka za vsaki teden odrajtuje 2 kraje., za druge tri leta pa 3 kr. — V kateri koli dunajsk politisk časnik človek pogleda, ne nahaja na prvi strani med tistimi spisi, ki „zvonec nosijo“ (Leitartikel), že dolgo nič družega kot od te in une „banke“ in od te in une „železnice“; vidi se, da je suša tudi na političnem polji. — Za spodobni sprejem in gostovanje natoroznancev in zdravnikov, ki se bojo snidili mesca septembra na Dunaji, je nek 20.000 gold. določenih. — Dunajski žitarji so iz Odeše zvedili, da francozka vlada nakupuje ondi sila veliko rusovskega žita, ki bo nadomestovalo domači pridelk. — Dunajčanje ne tožijo po krivici čez dragino — pravi neki dunajsk časnik — al še veliko bolj se smejo pritožiti Francozi, ker v Parizu velja kilogram (poldrugi funt) naj boljšega mesa 2 franka in 3 centime, to je, blizo 48 kraje., kilogram kravjega mesa 1 frank in 54 centimov, telečjega 1 fr. in 99 cent., koštrunovega 1 fr. in 86 centimov. — Tudi dragina ima svoje dobro; namesto da se pošilja domač dnar v ptuje dežele za ptuje blago, ostane doma in se kupujejo domači pridelki. Očitno se vidi to pri tistem penečem vinu, ki ga delajo v Šampanji na Francozkem in se drago po svetu prodaja pod imenom Šampanjca (Champagner). Tri leta sèm se ga na Dunaji vsako leto manj speča. Iz colnih zapisnikov se vidi, da leta 1853 ga je prišlo na Dunaj še 150.000 steklenic (flašk), leta 1854 le 70.000, in lani še 40.000 ne. Namesto te ptuje penine se je popilo več domače, ki jo delajo na Ogerskem, Avstrijanskem itd. — Čedalje verjetniše je, da se bota cesar avstrijanski in francozki letos kjesnidila, čeravno mesto shoda še ni znano. Politikarji, ki hočejo vse na drobno vediti, terdijo, da to ni le znamenje posebnega prijateljstva, temuč še kaj več, ker nedavnej sta tudi car rusovski in kralj pruski skupej bila. Koliko je resničnega nad tem ugibanjem, gotovo časnikarji sami ne vejo. — Cesar Napoleon je kardinalu Patrizzi-u, ki je pri kerstu njegovega sina namestoval sv. očeta papeža, podelil veliko, v briljante ukovano svetinjo reda „častnega legijona“, in

bo poslal papežu v spomin krasno, iz naj dražjega sevreškega porcelana narejeno kerstno kapelico. — V deržavnem zboru angležkem je unidan lord Lyndhurst od ministrov terjal, naj razodenejo zboru zadeve laške; minister Clarendon je odgovoril, da to ne more biti, dokler obravnave niso dognane, in je pristavil le to, da angležka in francozka vlada ste napolitansko vlado resno opomnile, naj vpelje potrebne preuredbe v svoji deržavi, in da angležka vlada je nagovorila tudi francozko in avstrijansko, naj nju armade zapusté papeževe dežele; napolitanska vlada takrat še ni nič odgovorila, francozka in avstrijanska vlada pa ste rekly, da ste pripravljene to storiti, kakor hitro bo le papeževa vlada neke pogoje spolnila. — Za gotovo se pripoveduje, da Moldava in Valahija se ne bote zedinile v eno deržavo. — Poslednji čas se sila veliko rokodelcov iz Nemškega preseluje na Rusovsko; samih mizarjev se je nek unidan blizo 400 iz Berolina na Rusovsko podalo, tako, da sedaj tam teh delavcev prav zlo pomanjkuje.

Oglas od Soče.

Bi rad, prav rad, prijatel, tvojo slavo
Slovencem, kakor ti želiš, zatrobil;
Tako bi za te čast, za svojo glavo
Pa lavor nezvenljiv pri njih zadobil,
Al kar odrekel Bog mi vince zdravo,
Je Pegazu nakrat kopita zdrobil;
Ki tešč po Elikonskem griču blodi,
Ne more tebi peti, hud ne bodi!

„Napenjaj, rekel boš, ko drugi strune,
Jim treba ni krepčavnega poliča;
Vse vprek slavé, kokoši in kopune
Dekleta vmes župana in beriča.
Ko čul bi iz loga ptičic mile kljune,
Glasí se sladka pesem strun grabiča.“
Prijatel, kdor če vredno nam zapeti,
Si mora z vincom prej serce ogreti.

Dokler le z vodó vira Ipokrene
Gasil si bodem neprijazno žejo,
Ne bom zapel ti pesmi zaželjene.
Ker strune nikdar skušat' Muz ne smejo,
Je pevcu nektar vince prave cene,
Ta dá domišlii nebeško rejo;
Potem zapoje pesem brez opora,
Potem šumi iskreni tok govora.

Omerla se zbudi pesniška žila,
Se vnovič vžgè nadušja iskra sveta,
Spet pevca zdaj derví stvarjenja sila,
Ki nove mu zelene vence spleta.
Al kjer je krepka terta usahnila,
Potihne pesem, sladko prej zapeta;
Zastonj si reve Pegaza sedlajo,
Jim slabe strune več glasú ne dajo.

Ko v vincu, hotel Bog! se milodragih
Nebeških plamočutov pa napijem,
Ne bom zamolčal dik mi vedno blagih;
Ti bom zapel z nadušenim izlijem
V jedernih stihih in ne krasa nagih.
Poprej ti, ljubček, čela ne ovijem.
Za zdaj pa le prevdari, modra glava:
Da voda pevcem ni nikakor zdrava!

F. Z.

Stan kursa na Dunaji 7. julija 1856.

Obligacije državnega dolga	5 %	84 1/4 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	68 1/2 fl.
	4 1/2 %	74 „	Windšgrac. „	20 „ 23 1/4 „
	4 „	66 „	Waldštejn. „	20 „ 25 „
	3 „	50 1/2 „	Keglevičeve „	10 „ 10 1/2 „
	2 1/2 %	42 „	Cesarski cekini.	4 fl. 48
Oblig. 5% od leta 1851	B 89	„	Napoleondor (20 frankov)	8 fl. 2
Oblig. zemljiš. odkupa 5%	86 1/2 „	„	Suverendor	14 fl.
Zajem od leta 1834 . . .	240 1/2 „	„	Ruski imperial	8 fl. 17
„ „ 1839 . . .	121 3/4 „	„	Pruski Fridrihsdor . . .	8 fl. 20
„ z loterijo od leta 1854	106 1/4 „	„	Angležki suverendor . .	10 fl. 5
„ národni od leta 1854	85 5/8 „	„	Nadavk (agio) srebra:	
			na 100 fl. 3 3/4 fl.	